

HỌC VIỆN BÁO CHÍ VÀ TUYÊN TRUYỀN
NGUYỄN VĂN ĐẠI

ĐẠO ĐỨC HỌC

(Tái bản có sửa chữa, bổ sung)

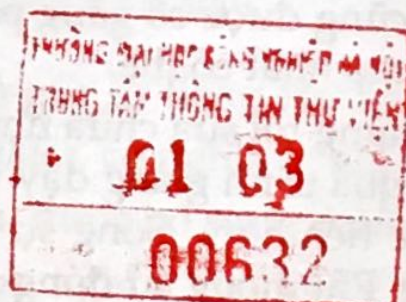
NHÀ XUẤT BẢN CHÍNH TRỊ- HÀNH CHÍNH

HỌC VIỆN BÁO CHÍ VÀ TUYÊN TRUYỀN

Nguyễn Văn Đại

ĐẠO ĐỨC HỌC

(Tái bản có sửa chữa và bổ sung)

NHÀ XUẤT BẢN CHÍNH TRỊ - HÀNH CHÍNH

LỜI NÓI ĐẦU

Cuốn Đạo đức học này là sự cấu trúc lại, bổ sung thêm đồng thời cũng làm gọn một số phần cho cuốn Đạo đức học – những nội dung cơ bản (Nhà xuất bản Chính trị Quốc gia, 2006). Nó không có tham vọng trình bày tất cả những nội dung của đạo đức học Mác-Lênin mà chỉ hy vọng dẫn dắt sinh viên nắm bắt được những nội dung cốt yếu của môn học theo xu hướng có thể tự suy diễn được sau khi nghe giới thiệu trên lớp những nguyên lý cơ bản nhất của đạo đức học Mác-Lênin.

Ngoài phần nguyên lý chung của đạo đức học Mác-Lênin như đa số các cuốn Đạo đức học khác vẫn trình bày: đối tượng nghiên cứu, nguồn gốc bản chất, chức năng, sự phát triển của đạo đức, quan hệ giữa đạo đức với các lĩnh vực khác của đời sống tinh thần trong xã hội, ở sách này các phạm trù đạo đức học được xếp đặt lại và mổ xẻ kỹ càng hơn. Đặc biệt, vì độc giả, người học là những người trưởng thành nên sách chú trọng luận bàn đến phẩm chất nhân từ của người làm cha mẹ, biểu hiện của phẩm chất chung thủy của người đàn ông, người phụ nữ trong gia đình. Ngoài ra các phẩm chất đạo đức như yêu lao động và sáng tạo, tinh thần học tập không ngừng, học tập suốt đời, tinh thần tập thể, lòng yêu nước, lòng trung thành với lý tưởng... cũng được cố gắng phân tích rành mạch, khách quan với mức cao nhất có thể.

Lần tái bản này chúng tôi sửa chữa những thiếu sót nhỏ đã được phát hiện trong quá trình giảng dạy và sắp xếp lại một số phần cho chặt chẽ súc tích hơn. Song sự hoàn thiện vẫn luôn luôn còn ở phía trước. Rất mong sự đóng góp ý kiến xây dựng của anh chị em sinh viên kể cả tập trung lẫn tại chức, các đồng nghiệp và bạn đọc gần xa.

Nguyễn Văn Đại

Chương 1

ĐẠO ĐỨC VÀ ĐẠO ĐỨC HỌC

1.1. ĐỐI TƯỢNG CỦA ĐẠO ĐỨC HỌC

1.1.1. Lược sử sự phát triển các tư tưởng đạo đức học

Suốt từ thời cổ đại đến nay, đạo đức học luôn luôn là một bộ phận của triết học. Ở mọi hệ thống triết học lớn, những vấn đề đạo đức học thường là những vấn đề trung tâm, trong khi đó những bộ phận khác như bản thể luận, nhận thức luận thường giữ vai trò cơ sở cho việc xây dựng hệ thống đạo đức học. Điều này hết sức tự nhiên vì đạo đức học là triết học của đời sống thực tiễn, mà lợi ích của đời sống thực tiễn thường lấn át lợi ích lý thuyết thuần túy. Cả trong triết học phương Tây như triết học của Platôn, Arixtôt, trường phái Êpiquya, trường phái ích kỷ, Spinôda, Kant,... và trong triết học phương Đông như triết học của Khổng tử, Mạnh tử, Lão tử, Tuân tử và nhiều trường phái khác ta đều thấy đúng như vậy.

Đạo đức học có gốc từ tiếng Hy Lạp cổ *èthos*, sau chuyển sang tiếng Latinh *Ethica*, có nghĩa là nơi ở, chỗ ở chung, phong tục, luân lý... dần dà được bổ sung thêm nghĩa: thói quen, tính khí, tính cách, lối suy nghĩ... Thế kỷ IV trước công nguyên, từ *Ethica* được Arixtôt dùng để chỉ đạo đức học và tên gọi này vẫn được dùng cho đến ngày nay.

Những vấn đề mà tư tưởng đạo đức học quan tâm luận giải từ khi hình thành cho đến bây giờ đã có nhiều thay đổi, chúng thường gắn với một hệ thống triết học nhất định, lấy đó làm cơ sở lý luận và phương pháp luận cho mình.

MỤC LỤC

LỜI NÓI ĐẦU	2
Chương 1: ĐẠO ĐỨC VÀ ĐẠO ĐỨC HỌC.....	3
1.1. Đối tượng của đạo đức học	3
1.2. Nguồn gốc, bản chất của đạo đức	8
1.3. Cấu trúc của đạo đức	24
1.4. Các chức năng cơ bản của đạo đức.....	36
1.5. Phương pháp nghiên cứu của đạo đức học và quan hệ của đạo đức học với các khoa học lân cận	48
1.6. Nhiệm vụ của đạo đức học Mác-Lênin	51
Chương 2: SỰ PHÁT TRIỂN CỦA ĐẠO ĐỨC.....	57
2.1. Các dạng đạo đức xã hội	57
2.2. Quy luật vận động phát triển của đạo đức	75
Chương 3: QUAN HỆ GIỮA ĐẠO ĐỨC VỚI CÁC LĨNH VỰC KHÁC CỦA ĐỜI SỐNG TINH THẦN XÃ HỘI.....	85
3.1. Quan hệ giữa đạo đức và chính trị	85
3.2. Quan hệ giữa đạo đức và pháp luật.....	88
3.3. Quan hệ giữa đạo đức và tôn giáo	91
3.4. Quan hệ giữa đạo đức và khoa học.....	94
3.5. Quan hệ giữa đạo đức và nghệ thuật.....	99
Chương 4: CÁC PHẠM TRÙ CƠ BẢN CỦA ĐẠO ĐỨC HỌC	104
4.1. Khái quát về phạm trù đạo đức học.....	104
4.2. Hạnh phúc.....	106

4.3. Nghĩa vụ	118
4.4. Lễ sống	131
4.5. Thiện	143
4.6. Lương tâm	157
Chương 5: CÁC PHẨM CHẤT ĐẠO ĐỨC Á ĐÔNG DƯỚI ÁNH SÁNG CỦA ĐẠO ĐỨC HỌC MÁC XÍT	167
5.1. Nhân, nhân từ và hiếu.....	169
5.2. Nghĩa và chung thủy	192
5.3. Tín và trung thực.....	199
5.4. Lễ và khiêm tốn	204
5.5. Dũng.....	210
5.6. Tam tông- tứ đức.....	218
Chương 6: MỘT SỐ PHẨM CHẤT ĐẠO ĐỨC PHỔ BIẾN THỜI NAY	229
6.1. Tính nguyên tắc.....	229
6.2. Tính liêm khiết.....	233
6.3. Tính độ lượng.....	239
6.4. Tính hòa phóng	241
6.5. Yêu lao động và sáng tạo	245
6.6. Tinh thần học tập không ngừng.....	249
6.7. Chủ nghĩa tập thể.....	252
6.8. Yêu nước và trung thành với Tổ quốc.....	256
Phụ lục I.....	266
Phụ lục II.....	283
Phụ lục III	290